

Udarbejdet for Skoleafdelingen i Silkeborg Kommune

Analysen af arbejdsmarkedstilknnytning blandt skoleelever i Silkeborg Kommune, årgang 1993 og 1995.

Af

Arbejdsmedicinsk Klinik
Hospitalsenheden Vest
- *Universitetsklinik*

Herning

marts 2015

Marts 2015

Analyser af arbejdsmarkedstilknøytning blandt skoleelever
i Silkeborg Kommune,  rgang 1993 og 1995.

Notatet er udført for Silkeborg Kommune af:

Lars Peter Andersen, aut. psykolog, ph.d., seniorforsker
Trine Nøhr Winding, ph.d. forsker

Arbejdsmedicinsk Klinik, Hospitalsenheden Vest - *Universitetsklinik*

regionmidtjylland **midt**

Om rapporten

Denne rapport blev i efteråret 2012 bestilt af Skoleafdelingen i Silkeborg kommune. Den lange leveringstid skyldes især vanskeligheder med at få de rette undersøgelseskategorier fra Silkeborgs Kommunes egne registreringer.

På baggrund af Silkeborg kommunes egne registreringer om elever fra to årgange (1993 og 1995), der har afsluttet deres skolegang i Silkeborg kommune, kobles data om elevernes køn, type af skolegang (almindelig skole eller specialklasse) og oprindelsesland med data i Beskæftigelsesministeriets database over udbetalinger af sociale ydelse fx sygedagpengeudbetalinger ved hjælp af sammenkøring af CPR-numre.

De tilgrundliggende analyser er udarbejdet af seniorforsker, ph.d. Thomas Lund. Cand. Psych, ph.d. Lars Peter Andersen og Cand. Scient. San., ph.d. Trine Nøhr Winding Arbejdsmedicinsk Klinik- Universitetsklinik, Regionshospitalet, Herning har forfattet rapporten.

Henvendelse kan ske til:

Lars Peter Andersen; laande@rm.dk

Trine Nøhr Winding; trwind@rm.dk

Thomas Lund; thomaslund1@me.com

Indholdsfortegnelse

Om rapporten	3
Sammenfatning	6
Formål med rapporten	7
Beskrivelse af data	8
<i>Om eksponeringsmålene</i>	8
<i>Om udfaldsmålene</i>	9
<i>Om risikomålene</i>	9
Kontakt med sygedagpenge systemet	10
Ledighed	12
Kontakt med andre dele af det kommunale system	14
Offentlig forsørgelse	16
Førtidspension	18
Konklusion	19
Forvaltningens bemærkning	20

Sammenfatning

- At have gået i en specialklasse øger risikoen for at modtage sygedagpenge med cirka 30 % sammenlignet med de unge, som ikke har gået i en specialklasse.
- Der er over dobbelt så stor risiko for at blive ledig på arbejdsmarkedet for unge, der har gået i en specialklasse sammenlignet med unge, som ikke har gået i en specialklasse.
- Der er mere end 9 gange så stor risiko for at have kontakt med andre dele af det kommunale system, for unge som har gået i en specialklasse sammenlignet med unge, som ikke har gået i en specialklasse. Denne risiko mindskes over tid.
- Der er en stærk forøget risiko for ikke at opnå en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet eller udstødelse af arbejdsmarkedet og tildeling af førtidspensionering for de unge som har gået i en specialklasse sammenlignet med de, som ikke har gået i en specialklasse.
- Overordnet er der ikke væsentlige forskelle på drenge og piger, hvad angår modtagelse af offentlige ydelser.
- Unge fra andre oprindelseslande end DK modtager færre sygedagpenge end etnisk danske unge, på kort såvel som på lang sigt.
- Unge fra andre oprindelseslande end DK har mere kontakt med de øvrige dele af det kommunale system end etnisk danske unge.

Formål med rapporten

På baggrund af dialog med ledende skolepsykolog Poul Skårup Jensen har dette projekt følgende formål:

1. Hvad er risikoen for at elever, der på et tidspunkt har gået i en specialklasse sammenlignet med elever, der ikke har gået i en specialklasse, modtager en offentlig ydelse i form af:
 - a. Sygedagpenge
 - b. Ledighedsydelse
 - c. Anden offentlig ydelse
 - d. Før tidspension

2. Hvad er risikoen for, at elever fra et andet oprindelsesland end Danmark sammenlignet med elever med Danmark som oprindelsesland, modtager en offentlig ydelse i form af:
 - a. Sygedag penge
 - b. Ledighedsydelse
 - c. Anden offentlig ydelse
 - d. Før tidspension

3. Er der forskel på drenge og piger hvad angår modtagelse af offentlig ydelse i form af:
 - a. Sygedag penge
 - b. Ledighedsydelse
 - c. Anden offentlig ydelse
 - d. Før tidspension

Beskrivelse af data

De statistiske analyser baserer sig på kvantitative data indhentet fra registre. Ved hjælp af CPR oplysninger sammenkobles oplysninger fra DREAM registeret som er en forløbsdatabase baseret på data fra Beskæftigelses-, Undervisningsministeriet, CPR-registret samt SKAT.

Datasættet indeholder informationer om to årgange af elever, der er gået ud af skoler i Silkeborg Kommune.

Årgangen af unge født i 1995 består af 1398 individer der følges i en periode på 12 måneder fra medio 2013 til medio 2014, altså fra de er ca. 18 til 19 år gamle.

Årgangen af unge født i 1993 består af 1308 individer, der følges i 36 måneder fra medio 2011 til medio 2014, altså fra de er ca. 18 til 21 år gamle.

Data giver således et indtryk af udviklingen indenfor en relativ kort tidshorisont (1 år) og på lidt længere sigt (3 år).

Kønsfordelingen i de to årgange er hhv. 51% drenge og 49% piger fra årgang 1993 og 53% drenge og 47% piger fra årgang 1995.

Om eksponeringsmålene

Begrebet specialklasse dækker i dag over specialskoler (i Silkeborg er der alene tale om Dybkær Specialskole) og specialklasser i kommunes inklusionscentre. På det tidspunkt hvor årgangene 1993 og 1995 gik i skole, var der dog ikke inklusionscentre, men specialklasserækker på almindelige folkeskoler. Nogle af dem var amtslige mens andre var kommunale. Specialklasse i denne rapport henviser således samlet til børn som er udskilt fra almindelig folkeskoleklasse til en specialklasse.

Data giver dog ikke informationer om hvilken type af specialklasse – ej heller hvor længe eleven har gået i en specialklasse. Disse forhold kan derfor ikke tages med ind i analyserne.

Om udfaldsmålene

Alle 5 udfaldsmål, (kontakt med sygedagpengesystemet, ledighed (dagpenge og kontanthjælp), kontakt med det kommunale system i øvrigt, førtidspension og andel af tid på overførselsindkomst) er baseret på oplysninger fra Beskæftigelsesministeriets DREAM-register:

1. Årgang 1995 følges 12 måneder fra og med uge 27 i 2013 til og med uge 26 i 2014.
2. Årgang 1993 følges i 36 måneder fra og med uge 27 i 2011 til og med uge 26 i 2014.

Målet for andel af tid på overførselsindkomst udtrykker den andel af tid, fx 1 år, en person er på ydelser relateret til ledighed eller sygdom. Disse sammenlignes med personer der ikke er på overførselsindkomst, der er på SU eller på anden ydelse relateret til uddannelse der ikke er del af et tilbud til ledige, eller er på barselsorlov.

Om risikomålene

De anvendte statistiske modeller estimerer odds ratioer (OR), som udtrykker forskel i risiko for fx at have modtaget sygedagpenge, mellem en person fra en gruppe sammenlignet med en person fra en anden gruppe – fx køn: Hvis for eksempel en dreng har en OR på 1,25 for at have modtaget sygedagpenge, kan man let forenklet sige, at drenge har en overrisiko på 25 % for at have modtaget sygedagpenge sammenlignet med en pige.

Analyserne af andelen af tid på overførselsindkomst anvender en t-test. Denne sammenligner gennemsnittene mellem to grupper. Hvis de angivne 95 % konfidensintervaller ikke overlapper hinanden, er der tale om en statistisk signifikant forskel mellem de to grupper. Hvis fx drenge har en værdi på 5,0 (hvilket betyder 5 % af den periode hvori man observerer) med et konfidensinterval mellem 3,5 og 5,5 og pigerne har en værdi på 8,0 (hvilket betyder 8 % af den periode hvori man observerer) med et konfidensinterval mellem 6,0 og 10,0, er der intet overlap mellem konfidensintervaller. Forskellen er derfor statistisk signifikant.

Generelt er signifikante fund markeret med *

Kontakt med sygedagpenge systemet

Tabel 1. Årgang 1995

Kontakt med sygedagpenge systemet generelt i perioden medio 2013 – medio 2014. 33 (2,4%) havde kontakt med sygedagpengesystemet i perioden. N=1398

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	738	1,82	0,87-3,77
	Piger	660	1	
Specialklasse	Ja	99	1,32	0,39-4,41
	Nej	1299	1	
Oprindelsesland	Andet	75	0,54	0,07-4,04
	DK	1323	1	

Tabel 2. Årgang 1993.

Kontakt med sygedagpenge systemet generelt i perioden medio 2011 – medio 2014. 93 kontakter med sygedagpengesystemet (7,1%). N=1308

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	665	0,82	0,54-1,25
	Piger	643	1	
Specialklasse	Ja	87	1,37	0,64-2,92
	Nej	1221	1	
Oprindelsesland	Andet	65	0,23	0,03-1,67
	DK	1240	1	

Tabel 1 og **2** viser sammenhænge mellem køn, specialklasser eller oprindelsesland og kontakt med sygedagpenge systemet indenfor tidsintervaller på hhv. 1 og 3 år. I alt 2,4% af de unge fra årgang 1995 havde kontakt med sygedagpenge systemet indenfor en 1-årig periode mens 7,1% af de unge fra årgang 1993 havde kontakt med sygedagpenge systemet indenfor en 3-årig periode.

Der ses en tendens til at unge der har gået i specialklasse såvel på kort sigt som på lang sigt har en større risiko for at få kontakt med sygedagpenge systemet sammenlignet med unge der ikke har gået i specialklasse. Omvendt ser det ud til at unge fra andre oprindelseslande end Danmark på kort sigt såvel som på længere sigt har mindre kontakt med sygedagpenge systemet sammenlignet med unge fra Danmark. Resultaterne vedrørende sammenhængen mellem af køn og kontakt til sygedagpengesystemet er ikke entydige. Det ser således ud til at drengene på kort sigt i højere grad er i kontakt med sygedagpengesystemet mens pigerne, hvis man ser over en 3-årig periode overhaler drengene og har mere kontakt med sygedagpenge systemet. Det er værd at fremhæve at resultaterne er behæftet med en betydelig usikkerhed og at ingen af resultaterne er statistisk signifikante.

Ledighed

Tabel 3.  rgang 1993.

Ledighed generelt i perioden medio 2011 – medio 2014. 65 kontakter med AF-bruttoledighed (5,0%), dvs både kontanthjælp og dagpenge, også ifm. aktivering. N=1308

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	665	1,30	0,78-2,14
	Piger	643	1	
Specialklasse	Ja	87	2,43*	1,15-5,10
	Nej	1221	1	
Oprindelsesland	Andet	65	NA	
	DK	1240	1	

* $p \leq 0,05$

NA: Kan ej beregnes da alle kontakter med AF-bruttoledighed er af personer med dansk oprindelse.

Ingen af de unge fra årgang 1995 havde kontakt med AF-bruttoledighed indenfor en periode på 1 år, hvorfor der ingen resultater er at opgjort på kort sigt. De følgende resultater baserer sig således alene på årgang 1993 og dækker perioden fra 18 til 21 år.

5% af de unge havde kontakt med AF-bruttoledighed indenfor en 3-årig periode. Sammenhængen mellem køn, at have gået i specialklasse eller at stamme fra et andet land end Danmark og risikoen for kontakt med AF-bruttoledigheden ses i **Tabel 3**.

Der ses at unge der har gået i specialklasse har over dobbelt så stor risiko for at havne i ledighed indenfor en 3-årig periode efter endt skolegang sammenlignet med unge der ikke har gået i specialklasse. Der ses ikke den store forskel i risikoen mellem kønnene. Udtrykt i procent er det sådan, at 4,6 % af unge der ikke har gået i specialklasse har været ude i ledighed, mens tallet er 10,5 % for unge der har gået i specialklasse.

Alle de unge der har været ledige indenfor den 3-årige periode havde Danmark som oprindelsesland, hvorfor det ikke er muligt at udregne et risikoestimat for denne sammenhæng.

Kontakt med andre dele af det kommunale system

Tabel 4. Årgang 1995

Kontakt med andre dele af det kommunale system generelt, undt. førtidspension i perioden medio 2013 – medio 2014. 163 kontakter (11,7%). N=1398

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	738	1,40*	1,00-1,96
	Piger	660	1	
Specialklasse	Ja	99	8,77*	5,66-13,60
	Nej	1299	1	
Oprindelsesland	Andet	75	1,32	0,68-2,57
	DK	1323	1	

* $p \leq 0,05$

Tabel 5. Årgang 1993

Kontakt med andre dele af det kommunale system generelt, undt. førtidspension i perioden medio 2011 – medio 2014. 254 kontakter (19,4%). N=1308

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	665	0,92	0,70-1,22
	Piger	643	1	
Specialklasse	Ja	87	3,49*	2,22-5,48
	Nej	1221	1	
Oprindelsesland	Andet	65	1,40	0,75-2,61
	DK	1240	1	

* $p \leq 0,05$

Resultaterne i **Tabel 4** og **5** viser at der på såvel kort sigt (1 år) som lang sigt (3 år) er stærk sammenhæng mellem at have gået i specialklasse og at have haft kontakt med andre dele af det kommunale system. Indenfor en 1-årig periode (**Tabel 4**) har unge der har gået i specialklasse næsten 9 gange så stor risiko for at have haft kontakt med andre dele af det kommunale system sammenlignet med de øvrige unge og forskellen er, trods den begrænsede mængde data, statistisk signifikant. Udtrykt i procenter kan man sige, at hvor 9 % af elever der ikke har gået i specialklasse har haft kontakt med andre dele af det kommunale system, er tallet 46 % for elever der har gået i specialklasse. Indenfor en 3-årig periode (**Tabel 5**) reduceres risikoen til at være 3,5 gange så stor men forskellen er fortsat statistisk signifikant. I løbet af denne 3-årige periode, er det 18 % af elever der ikke har gået i specialklasse har haft kontakt med andre dele af det kommunale system, mens tallet er 43 % for elever der har gået i specialklasse.

Statistisk signifikant flere drenge end piger har kontakt med det kommunale system indenfor en 1-årig periode (Årgang 1995). Den modsatte tendens viser sig dog hvis forskellen opgøres over en 3-årig periode (Årgang 1993), idet pigerne nu har mest kontakt med det kommunale system.

Der ses en tendens til at unge der stammer fra andre lande end Danmark har lidt øget risiko for at have kontakt med andre dele af det kommunale system både på kort og længere sigt men forskellen er begrænset og behæftet med usikkerhed som skyldes det begrænsede antal unge der har andet oprindelsesland end Danmark.

Offentlig forsørgelse

Tabel 6.  rgang 1995

Andel af opfølgningsperioden (12 mdr medio 2013-2014) selvforsørgende vs. offentligt for-
sørget i perioden medio 2013 – medio 2014. 1268 (90,7%) havde ingen overførselsindkomst
i perioden. N=1398

Risikofaktor	Niveau	N	Gns % off. fors�rg.	95 % CI
Køn	Drenge	738	6,39	4,87-7,90
	Piger	660	4,11	2,84-5,38
Specialklasse	Ja	99	26,58*	19,26-33,91
	Nej	1299	3,64	2,80-4,50
Oprindelsesland	Andet	75	3,19	0,11-6,27
	DK	1323	5,43	4,39-6,47

* $p \leq 0,05$

Tabel 7.  rgang 1993

Andel af opfølgningsperioden medio 2011 – medio 2014 selvforsørgende vs. offentligt for-
sørget. 1017 (77,8%) havde ingen offentlig forsørgelse i perioden. N=1308

Risikofaktor	Niveau	N	Gns % off. fors�rg.	95 % CI
Køn	Drenge	665	3,1	2,04-4,12
	Piger	643	5,3	3,92-6,68
Specialklasse	Ja	87	16,74*	10,01-23,48
	Nej	1221	3,38	2,58-4,17
Oprindelsesland	Andet	65	4,60	0,30-8,90
	DK	1240	4,15	3,27-5,03

* $p \leq 0,05$

Resultaterne i **Tabel 6** og **7** angiver den gennemsnitlige %-andel hvor de unge er på offentlig forsørgelse inddelt efter køn, klasstype og oprindelsesland. Resultaterne viser at unge der har gået i specialklasse i gennemsnit har været på offentlig forsørgelse 27% af tiden inden for en 1-årig periode efter afsluttet skolegang sammenlignet med 4% af tiden for de øvrige unge. Over en periode på 3 år mindskes den gennemsnitlige forskel en smule, til ca. 17% af tiden for dem der har gået i specialklasse mod 3% af tiden for de øvrige unge. Forskellen er dog fortsat markant og statistisk signifikant for begge tidsperioder. I forhold til køn og oprindelsesland ses der ingen klar tendens. Drengene og unge af etnisk dansk oprindelse har lidt mere tid på offentlig forsørgelse inden for en 1-års periode sammenlignet med piger og unge fra andre lande end Danmark men hvis man ser over en 3-årig periode, modtager pigerne og de unge med anden etnisk baggrund end dansk i lidt højere grad offentlig forsørgelse. Der er ikke tale om statistisk signifikante forskelle.

Førtidspension

Tabel 8.  rgang 1993

Førtidspension ved udgang af opfølgningsperioden (medio 2014). 31 personer på førtidspension (2,4%). N=1308

Risikofaktor	Niveau	N	OR	95 % CI
Køn	Drenge	665	0,70	0,34-1,43
	Piger	643	1	
Specialklasse	Ja	87	15,88*	7,55-33,42
	Nej	1221	1	
Oprindelsesland	Andet	65	NA	
	DK	1240	1	

* $p \leq 0,05$

NA: Kan ej beregnes da alle modtagere af førtidspension er af dansk oprindelse.

Tabel 8 viser andelen af unge fra årgang 1993 der i medio 2014 var blevet tilkendt førtidspension. Som det ses af tabellen har de unge der har gået i specialklasse ca. 16 gange så høj risiko for at få tilkendt en førtidspension sammenlignet med unge der ikke har gået i specialklasse, hvilket er et statistisk signifikant resultat med en usikkerhedsmargen på 7,5-33,4. Udtrykt i procenter kan man sige, at 1,3 % af elever der ikke har gået i specialklasse er på førtidspension medio 2014, mens tallet er 17,4 % for elever fra specialklasser.

Drengene ser ud til at have lidt mindre risiko for at få førtidspension sammenlignet med pigerne, men forskellen er ikke statistisk signifikant.

Det var ikke muligt at undersøge betydningen af oprindelsesland for tilkendelse af førtidspension da alle modtagere af førtidspension havde dansk oprindelse.

Konklusion

Denne rapport er baseret på data fra to årgange (1993 og 1995) af elever der er gået ud af skoler i Silkeborg Kommune. Data er sammenkørt med DREAM- registreret, hvor modtagelse af offentlige ydelser relateret til beskæftigelse, registreres.

DREAM databasen giver ikke oplysninger om gennemførelse af uddannelse, hvorfor dette ikke kan beregnes i nærværende rapport.

Resultaterne viser, at det i høj grad øger risikoen for at modtage offentlige ydelser (dagpenge, kontanthjælp, førtidspension), når en elev har gået i en specialklasse. At "have gået i en specialklasse" dækker dog over en meget bred vifte af funktionsindskrænkninger hos eleverne— socialt, adfærdsmæssigt, emotionelt og intellektuelt. Af data er det ikke muligt at skelne mellem årsager til at en elev har gået i en specialklasse, ej heller hvilken specialklasse og heller ikke hvor længe. Selv om data blev gjort tilgængelig vil antallet af specialelever og de udfald vi er interesserede i være så få, at resultaterne vil være behæftet med for stor usikkerhed. Desuden ville så specifikke analyser potentielt kunne medføre problemer med at opretholde anonymitet.

Funktionsindskrænkninger hos specialskole elever vil ofte være så udtalte, at de er den væsentligste barriere for en tilknytning til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. Elever i specialklasser besidder ofte ikke kompetencer til at imødekomme arbejdsmarkedets krav om tempo, effektivitet, samarbejde og fleksibilitet.

Derfor vil disse unge oftere end andre unge modtage overførselsindkomst fra det offentlige efter endt skolegang. Dette bekræftes i nærværende undersøgelse.

Der er i data ikke belæg for at vurdere hvorvidt indsatsen i specialklasserne kunne udvikles eller ændres, så en større andel af elever blev selvforsørgende. Den øgede risiko for at modtage overførselsindkomster fra det offentlige blandt unge, der har gået i en specialklasse, vurderes først og fremmest at kunne forklares med, at disse unge ikke besidder de kompetencer og kvalifikationer, som arbejdsmarkedet efterspørger grundet deres funktionsindskrænkninger, men det ligger uden for denne rapport's data at kunne vurdere dette mere præcist.

Forvaltningens bemærkning

